

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна державна адміністрація
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Україна)
Партнери: Norsk Institutt for Strategiske Studier
(Norwegian Institute for Strategic Studies)
Національний Університет Києво-Могилянська Академія (кафедра політології)
Інститут економіки та прогнозування НАН (м.Київ)
Інститут економіки промисловості НАН України (м.Донецьк)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (м.Київ)
Форум молодих лідерів України (м.Київ)
Центр інвестиційно-інноваційно програм Національного інституту
стратегічних досліджень при Секретаріаті Президента України (м. Київ)
Український інститут позитивної крос-культурної психотерапії і менеджменту (м.Черкаси)
Інститут психологія та бізнесу (м.Донецьк)
Українська академія банківської справи (м.Суми)
Кафедра ЮНЕСКО СумДУ (м.Суми)
Белгородский государственный университет (г.Белгород, РФ)
Брянский государственный технический университет (г.Брянск, РФ)
Международный центр философии образования (г.Новосибирск, РФ)
Новосибирский государственный педагогический университет (г.Новосибирск, РФ)
Томский государственный педагогический университет (г.Томск, РФ)
Институт управления (г.Астана, Казахстан)
Центр «Системного аналізу і статистики» НТУУ «КПІ» (м.Київ)
Instytut Historii, Uniwersytet Jagiellonski Krakow (Polska)
Instytut Stosunków Międzynarodowych
Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska
Przemysli (Polska), Education-Philosophy Faculty
Pomeranian Academy in Slupsk (Poland)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА ЗА УМОВ КРОС-КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ

Секція 4

Освіта, культура, наука як чинники інноваційного розвитку

(Частина 3)

матеріали міжнародної наукової конференції

20-21 лютого 2008 р., м.Суми

Конференцію приурочено «Європейському року міжкультурного діалогу»
(http://ec.europa.eu/culture/portal/events/current/dialogue2008_en.htm)

Суми 2008

Міжнародна наукова конференція
для студентів, магістрів, аспірантів, науковців

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА
ЗА УМОВ КРОС-КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ**

Матеріали конференції

Суми - 2008

УДК 351.751; 336.64; 60.5
ББК 65.9;67.99(2)06; 316.42

Рекомендовано до друку вченою радою СОІППО протокол №3 від 27.12.07 р.

Рецензенти:

Н.Н.Чайченко, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики початкової та природно-математичної освіти СОІППО.

Л.М.Артюшкіна, професор, кандидат педагогічних наук, проректор Сумського ОІППО

Оргкомітет

Почесний Голова оргкомітету:

Л.В.Пшенична, начальник управління освіти та науки Сумської обласної державної адміністрації.

Співголови оргкомітету:

В.Ф. Живодьор, проф., академік Академії соціальних та педагогічних наук (м. Москва), ректор Сумського ОІППО

І.А.Медведев, к.н.держ.упр. проректор Сумського ОІППО

М.В.Жук, к.філос. н., доц., зав.каф. Сумського ОІППО, координатор конференції

Jarosław Moklak, Dr. hab., Adiunkt, Instytut Historii UJ, Kraków Profesor, Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSW, Przemyśl

Члени оргкомітету:

С.В.Біла: проф., д.н.держ.упр., академік АЕН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України

О.В.Тягло, д. філос. н., проф., Харківський національний університет внутрішніх справ

В.Н.Шилов, д.филос.н., проф., Белгородский государственный университет (РФ).

О.М.Семенов, д. пед.н., Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України

John (Ivan) Jaworsky, Prof., Department of Political Science University of Waterloo, Waterloo, Ontario, N2L 3G1, Canada

Florentina Harbo, Dr of Political Science., Norwegian Institute for Strategic Studies Researcher in international law, strategy and analysis

Н.В.Наливайко, д.филос.н, проф., Ведущий научный сотрудник Института философии и права СО РАН, директор УМЦ философии образования НГПУ, главный редактор журнала «Философии образования» (РФ)

Н.Н.Чайченко, д.пед.н., проф., зав.каф. Сумського ОІППО В.О.Любчак, к.ф-м.н., доц., проректор СумДУ

С.М. Козьменко, д.екон.н., проф., проректор Української академії банківської справи

О.В.Мортякова, доктор економічних наук, Інститут економіки промисловості НАН України

Секретар конференції

М.О. Головченко (лабораторія «Євроінтеграції, партнерства та інноваційного розвитку» Сумського ОІППО)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

ЗА УМОВ КРОС-КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ У 6 ч. – Ч 4(3).

У збірнику представлені матеріали доповідей та повідомлень учасників міжнародної наукової конференції «Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій», що відзеркалюють наукові, методичні, практичні результати наукових досліджень у галузі міждисциплінарного аналізу проблем специфіки інноваційного розвитку за умов крос-культурних взаємодій.

Конференція проводиться за ініціативою Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у відповідності до Наказу Міністерства освіти і науки України № 1/9-695 від 19.11.2007 р. з метою обговорення політологічних, соціальних, економічних, філософських, педагогічних, психологічних, інформаційних, культурологічних, євроінтеграційних аспектів сучасного інноваційного розвитку з позицій крос-культурної взаємодії.

Сесія 4.2

Сучасна філософія освіти: підготовка людини до життя за умов постійних змін та створення цих змін

1. Багрова О.В. Андрагогічні засади розвитку професійної компетентності вчителів іноземної мови в післядипломній педагогічній освіті.....	8
2. Бевз Катерина Сучасна філософія освіти: шлях прориву в краще майбутнє.....	11
3. Полюк В.С., Берестецька Н.В. Результати дослідження підготовки курсантів-прикордонників до професійного спілкування.....	13
4. Бичок А.В. Інноваційні аспекти в професійній підготовці студентів-економістів.....	15
5. Гриценко В.Г. Освіта як фактор соціальної диференціації.....	17
6. Грінченко О.І., Уткіна В.Б. Розвиток освіти як передумова переходу до суспільства знань.....	19
7. Гураль О.С. Роль інтегрованого навчання у підготовці фахівців соціально – культурної галузі за умов крос-культурних взаємодій.....	21
8. Гутник О. Є. Толерантність соціального педагога як складова його успішності у професійній сфері.....	23
9. Дєєва Л.Г. Освітня доктрина і результати економічного розвитку.....	25
10. Дмитренко Т.О., Прокопенко А.І., Ярьсько К.В. Концептуальні засади модернізації вищої освіти на підґрунті педагогіки інновацій.....	28
11. Дорожко Т.М. Педагогічні умови формування в учнів ЗНЗ II ступеня здатності до визначення проблем у процесі розв'язання західницьких задач.....	30
12. Дудченко А.С. Актуальність гендерного підходу у вихованні та в освіті за умов крос-культурних взаємодій.....	32
13. Дятленко Т.І. Творчий фактор у вихованні особистості школяра як основа духовності людини.....	36
14. Іващенко М.В. Особливості педагогічної інноватики за умов інформаційно-освітнього середовища.....	38
15. Ізмайлова І.Г. Підготовка перекладача до крос-культурної професійної діяльності за умов трансформації суспільства.....	41
16. Карабин Т.В. Комунікативний потенціал середовища ВНЗ як чинник професійної соціалізації сучасних студентів.....	44
17. Каташинська І.В. Взаємодія культури і освіти в контексті мовної підготовки майбутнього фахівця.....	47
18. Кісіль М.В. Гуманізація вищої освіти як сучасна тенденція.....	49
19. Ковтун Г.І. Проблеми формування економічної компетентності старшокласників.....	51
20. Козинцева Т.А. К вопросу о фундаментальном и прикладном знании.....	53
21. Кубракова Е.И. Либерализм и принцип альтернативного образования в условиях информационного общества.....	55
22. Кунченко В.И., Дудко Л.А. Информационное общество и новая модель образования.....	57

23. Кучер О.А. Громадянська компетентність в контексті пошуку змісту сучасної філософії освіти.....	60
24. Лотиш О.Л. Особливості екологізації освіти в Україні.....	62
25. Люлько Г.О. Місце фантастики в літературі.....	65
26. Мазур Л.І. Освіта ХХІ століття: перспективи формування "інораціональної" раціональності.....	67
27. Моргун Ю.С. Сучасна філософія освіти: складові інноваційного типу особистості в умовах нової освітньої парадигми.....	70
28. Наливайко Н.В. Безопасность образования: философское осмысление проблемы.....	72
29. Остапович І.М., Корнієнко І.Г. Місце інтелектуального капіталу в Інноваційному розвитку країни.....	76
30. Панченко С.М. Концептуальні засади післядипломної освіти в контексті соціально-економічних та освітянських реформ.....	77
31. Perhan Zhanna Careers of Immigrant ESL Teachers in Canada.....	81
32. Пидоричева И. Ю. Роль науки і освіти в забезпеченні конкурентоспроможності держави.....	84
33. Плахотнюк Ю.В. Реалізація ідей педагогіки життєтворчості в початковій школі.....	87
34. Подстригич А.Г. К вопросу о реализации проектной деятельности в образовательном процессе.....	89
35. Ричкова Л.В., Зарянська Т.І. Партнерство загальноосвітнього навчального закладу в галузі вдосконалення і розвитку системи шкільної освіти.....	91
36. Ротова Т.А. Методика викладання під впливом змін в освітянському просторі.....	94
37. Седюкевич О.П., Серебренникова А.С. Применение инновационных подходов в процессе обучении физике.....	95
38. Слуцька І.А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності педагога.....	97
39. Смирнова А.В. Сучасні контури духовності та вища школа.....	99
40. Терепищій С.О. Поняття стандартизації вищої освіти в проблемному полі філософії освіти.....	101
41. Титаренко Н.В. Профільне навчання – можливість підготовки учня до життя.....	104
42. Товчигречка Л.В. Гуманістичний підхід до організації самостійної роботи студентів як передумова формування сучасної особистості.....	106
43. Тягло А.В. Неформальная логика как философская инновация.....	108
44. Червонный М.А. Исследовательский метод в формировании критического и системного мышления в обучении физике.....	110
45. Черкесова І.Г. Проблеми підготовки фахівців вищої школи сфери дизайну в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства.....	112
46. Чернишова Г.Ф. Молодіжна субкультура в організації дозвілля старших підлітків.....	115
47. Чирва А.С. Провідна роль міжнародної компетенції викладачів у підготовці випускників до діяльності в умовах глобального середовища.....	117
48. Чорна С.С. Домінуючі професійні мотиви викладача ВНЗ.....	120

49. Чувакова О. Реформація української вищої освіти через концепцію Lifelong Learning.....	122
50. Чулахин Н.П. Четыре шага к философскому смыслу знания.....	125
51. Шашкова Н.В. Формування мовної особистості школяра як актуальне завдання сучасної школи.....	128
52. Шеломовська О.М. Місце та роль інституту освіти в сучасному українському суспільстві.....	131
53. Шишикіна Н.Ф. Пошук філософського смислу шкільної освіти.....	133
54. Шишковский В.И. Некоторые проблемы разработки и использования новых развивающих педагогических технологий обучения физике в общеобразовательной школе.....	135
55. Шишковский В.И. Теория и практика обучения студентов и школьников основам физического эксперимента.....	137
56. Шлак В.І. Національна специфіка вибору в освіті.....	139

Сесія 4.6

Універсалізації та проблема пошуку нових стратегій національних культур.

1. Ганаба С.О. Історична освіта у площині постмодерністських практик.....	142
2. Гончаренко П.В. Соціальна зумовленість музичної культури: соціально-філософський аналіз.....	144
3. Крарувні І., Zhuk M. Interculture dialogue in the knowledge economy.....	146
4. Зіненко Т.М. Мистецькі акції незалежної України як відзеркалення пошуку нової стратегії розвитку вітчизняної культури (На прикладі всеукраїнських симпозіумів художньої кераміки).....	149
5. Ключініна Н.В. Вагомість соціокультурного компоненту при викладанні іноземної мови.....	151
6. Ковпак С.В. Проблеми інтеграції освітніх систем в контексті діалогу культур.....	153
7. Колесникова Л.В. Часо - простір "сплохів" Костя Москальця	155
8. Лукашина Т.М. Проблемы взаимодействия культур как фактор инновационного развития.....	157
9. Мурський М.Р. Давньоукраїнська обрядовість в контексті розвитку національної культури.....	159
10. Груша С., Плацинда С. Українська державність і Українська культура.....	161
11. П'ятченко Ю. В. Освоєння культурної спадщини як фактор духовного відродження України.....	164
12. Юр'єва К. А. Міжкультурна толерантність майбутніх педагогів.....	167

УДК 376

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ
ОСВІТИ НА ПІДҐРУНТІ ПЕДАГОГІКИ ІННОВАЦІЙ
CONCEPTUAL GROUNDS OF MODERNIZATION OF HIGHER
EDUCATION ON THE BASIS OF EDUCATION SCIENCE OF INNOVATIONS**

Дмитренко Тамара Олександрівна,

професор кафедри соціальної педагогіки

Прокопенко Андрій Іванович,

професор, проректор з інформатизації

Яресько Катерина Вікторівна,

доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки

Харківський національний педагогічний

університет імені Г.С. Сковороди

Запропоновано концептуальну ідею визначення інноваційної діяльності суб'єктів педагогічної системи. Розроблено концепцію модернізації вищої освіти на підґрунті педагогіки інновацій.

The conceptual idea of definition of innovatory activity of the subjects of the pedagogical systems is proposed. Conceptual grounds of modernization of higher education on the basis of education science of innovations is developed.

Інтеграція педагогіки з іншими науками (філософія, психологія, соціологія, кібернетика тощо), формування системного педагогічного мислення, виникнення нових галузей (соціальна педагогіка, педагогіка вищої школи), що мали місце у ХХ столітті і продовжуються зараз, свідчать про посилення ваги науки, її спроможності розв'язувати проблеми, що постали перед людиною, суспільством, світовим співтовариством.

В умовах стрімких змін, які відбуваються в різних сферах (економічній, політичній, соціальній, екологічній), саме людський фактор є визначальним щодо вектору спрямованості суспільного розвитку. Становлення людського фактору поряд з іншими (об'єктивний, суб'єктивний, особистісний, інтеграція, диференціація тощо), забезпечення його відповідності викликам часу, а також соціальним цінностям є метою педагогіки та її галузей на нинішньому етапі їх розвитку.

Відповіддю науки на ті зміни, що відбуваються в суспільстві, є поява нового напрямку – педагогіки інновацій, який характеризується самостійною термінологією, простором для здійснення проблематизації, системою принципів і підходів для дослідження інноваційних об'єктів.

Головним завданням напрямку є аналіз і систематизація понятійного апарату, що використовується для опису об'єктів: інноваційна педагогічна система, інноваційна діяльність суб'єктів тощо.

Концептуальна ідея, яка забезпечує виконання зазначеного завдання, полягає у тому, що в педагогіці вищої школи інноваційною будемо називати спільну продуктивну діяльність суб'єктів педагогічної системи, спрямовану на здобуття фахового досвіду під час навчання через обґрунтування суперечностей, що виникають при дії сукупності факторів на розглядувані об'єкти, формулювання проблем, визначення умов їх розв'язання.

Спільна продуктивна діяльність суб'єктів відбувається в педагогічній системі, компоненти якої створюють підґрунтя для організації й управління процесами навчання, виховання, розвитку, соціалізації особистості. З метою здійснення цих процесів розроблено інваріантну технологію, що включає етапи (орієнтовний, пізнавальний, перетворювальний, контрольньо-рефлексивний) і відповідні їм засоби [1, с.196].

Проектування засобів відбувається на основі розробки їх моделей. Так, на орієнтовному етапі застосовуються такі моделі:

- на підетапі усвідомлення необхідності засвоєння матеріалу дисципліни – матриця навчального плану спеціальності із зваженими коефіцієнтами, що віддзеркалюють зв'язки між дисциплінами, зокрема спеціальними;
- на підетапі усвідомлення можливості засвоєння матеріалу дисципліни – граф взаємозв'язку дисципліни із попередніми (на рівні понять, способів діяльності, засобів організації й управління);
- на підетапі усвідомлення технології засвоєння матеріалу конкретної теми – технологічна карта, що включає мету, перелік питань, літературу, рівень засвоєння, результати;
- на підетапі формулювання проблеми – блок-схема алгоритму реалізації факторного аналізу (обґрунтування факторів, що впливають на об'єкт вивчення, виявлення суперечностей і відповідних проблем).

Отже, модернізація вищої освіти на засадах педагогіки інновацій передбачає вирішення функціонально повної (цілісної) системи завдань:

- 1) Забезпечити всі основні види управління в освіті: оперативне, перспективне, стратегічне.
- 2) У спільній продуктивній діяльності суб'єктів здійснювати поступовий перехід від прямого управління, співуправління до самоуправління.
- 3) Проектування педагогічної системи ґрунтувати на розгляді двох її аспектів: організації й управління.
- 4) Проектування педагогічної системи як організації здійснювати на основі принципу оптимальності, причому критерієм оптимальності розглядати максимізацію взаємозв'язку даної дисципліни зі спеціальними, а також з професійною діяльністю фахівця.
- 5) Проектування педагогічної системи як системи управління здійснювати на підґрунті культурологічного і кібернетичного підходів, а саме: компоненти педагогічної системи мають бути цінностями для суб'єктів як майбутніх фахівців; забезпечувати культуру управління діяльністю суб'єктів, а також можливості спілкування під час спільної роботи (концепції культурологічного підходу: аксіологічна, діяльнісна, діалогічна, відповідно).
- 6) Розробку педагогічних технологій спрямовувати на застосування проблемного методу, який реалізується за допомогою блок-схеми алгоритму факторного аналізу, що передбачає не тільки розгляд „готової” проблеми, а й здійснення проблематизації із виявленням сукупності факторів і суперечностей, що виникають при їх дії.

Отже, концептуальні засади модернізації вищої освіти на підґрунті педагогіки інновацій включають:

- сутність інноваційної діяльності студентів;
- основні завдання розробки педагогічної системи вищої школи як системи управління й організації;

• методи проектування засобів управління діяльністю студентів з використанням логіко-алгебраїчних і топологічних моделей (навчального плану, програми дисципліни, наскрізної програми реалізації взаємозв'язків дисципліни з професійною діяльністю майбутніх фахівців тощо).

Література.

1. Дмитренко Т.О. Теоретико-методологічні засади моделювання педагогічних об'єктів / Т.О. Дмитренко, А.І. Прокопенко, К.В. Яресько // Вісник Харківської державної академії культури: Зб. наук. пр. Вип. 21; Відп. ред. В.М. Шейко, проф., д-р іст. наук. – Х.: ХДАК, 2007. – 265 с. – С. 196-201.

УДК 37.026.9

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ЗНЗ II СТУПЕНЯ ЗДАТНОСТІ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ У ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ВІНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF THE HIGH SCHOOL PUPILS' ABILITY TO DEFINE PROBLEMS WHEN SOLVING INVENTING TASKS

Дорошко Т. М.,

здобувач кафедри теорії та методик професійної освіти
Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

У статті визначені підходи до пояснення виникнення інноваційної ідеї під час творчого процесу, розглядається можливість алгоритмізації процесу виникнення творчої ідеї. Наголошується на надзвичайній ролі здатності учнів до усвідомлення проблеми в процесі творчості, формулювання протиріччя, що дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки та здійснити аналіз ситуації. Виявлення та усунення системного протиріччя є основою розв'язання проблеми.

The article describes different approaches to the explanation of innovative idea occurrence during creative process. The opportunity to create algorithm of the creative idea development is considered. It is accented on the important role of pupil's ability to understand problem and to formulate contradictions during creativity. This ability allows to reveal relationships of cause and effect and to analyze the situation. Revealing and elimination of the system contradiction is the basis of the problem solution.

У психолопії та педагогії творчості етап виникнення в людини інноваційної ідеї розглядається як центральна ланка творчого процесу, його стрижневий момент. При цьому залежно від вихідних позицій науковців виокремлюються три найбільш розповсюджені підходи до пояснення зазначеного феномена, що виявляються сьогодні досить виразно, – інтуїтивний, алгоритмічний і комплексний.

В інтуїтивному підході, для якого характерним є розгляд підсвідомого як стрижневого компонента творчості, принципово заперечується продуктивність спроб алгоритмізації процесу виникнення творчої ідеї (П. Енгельмейєр та ін.)

Наукове видання

Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА
ЗА УМОВ КРОС-КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ**

Освіта, культура, наука як чинники інноваційного розвитку

Матеріали відтворені з авторських оригіналів,
поданих до оргкомітету, в авторській редакції

Відповідальний за випуск М.В.Жук

Здано на виробництво 18.02.2008 р. Підписано до друку 27.12.07 р.
Формат 60x84 1/16 Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. Друк. Арк. 5.8 Обл.-вид. арк.4.3
Тираж 150 прим.